

Waar is mama?

Cathy Glass bij Boekerij:

Mama gezocht
Hou je van me?
Mama ik mis je
Waar is mama?

Cathy Glass

Waar is mama?

*Een hartverscheurend waargebeurd verhaal over
een meisje dat bezorgd is om haar moeder*

ISBN 978-90-225-8906-9
ISBN 978-94-023-1439-7 (e-book)
NUR 402

Oorspronkelijke titel: *Where has Mummy Gone?*
Vertaling: Janet Limonard
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio
Omslagbeeld: © James Walker / Trevillion Images
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

Originally published in the English language bij HarperCollins
Publishers Ltd. under the title *Where Has Mummy Gone?*
© 2018 Cathy Glass
Nederlandse vertaling © 2020 Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Een bekend verhaal

Ik had het allemaal al eens eerder gehoord.

Ik was gevraagd pleegouder te worden voor een kind dat jarenlang zwaar verwaarloosd was door haar alleenstaande moeder, een vrouw die drugs gebruikte en aan alcohol verslaafd was. Later die ochtend zou jeugdzorg een gerechtelijk bevel aanvragen om het kind in een pleeggezin te kunnen plaatsen. Melody was acht en woonde met haar moeder in een vochtig en koud appartement in een souterrain, waar ze op de vloer op een smerige oude matras sliep, en ze stonden op het punt uit hun huis te worden gezet. Ze was al tijden niet naar school geweest en hoewel maatschappelijk werk hen ondersteunde, stond er nooit iets eetbaars in de keukenkastjes en waren zij en haar moeder vaak hongerig, koud en vies.

‘Ze is ook heel boos,’ zei Jill, mijn begeleider van het bureau waar ik als pleegouder stond ingeschreven, door de telefoon. De verwijzing van jeugdzorg was via haar gegaan.

‘Is de moeder boos?’ vroeg ik.

‘Ja, en Melody, haar dochter, ook. Toen de jeugdzorgmedewerker er gisteren op bezoek was, probeerde ze haar te schoppen en te slaan, en toen de medewerker een gesprek met haar moeder begon, ging de dochter met dingen gooien. Wanneer ze Melody daar gaat ophalen, neemt ze sowieso een politieagent

mee, vooropgesteld natuurlijk dat het gerechtelijk bevel wordt afgegeven.’

‘Zijn er nog twijfels?’

‘Die zouden er niet moeten zijn, maar je weet nooit. Het hangt van de rechter af. De rechtszaak is zo meteen, dus waarschijnlijk zijn ze begin van de middag bij jou.’

‘Prima.’ Een gedwongen uithuisplaatsing was nooit een goed begin voor een kind, maar als de ouder niet wilde meewerken, was er geen keuze. De moeder had talloze kansen gehad om haar leven op orde te brengen en een goede ouder voor haar dochter te zijn, maar dat was telkens jammerlijk mislukt.

‘Amanda, de moeder, kan Melody niet aan,’ zei Jill. ‘Ze heeft nooit grenzen gesteld en Melody wordt heel snel boos. Een medewerker van jeugdzorg omschreef haar als ongeremd.’

Een van de redenen waarom ik was gevraagd als pleegouder voor Melody was mijn jarenlange ervaring in de pleegzorg, vaak met kinderen met gedragsproblemen, en ik wist waarom Melody boos was. Ook al woonde ze onder afschuwelijke omstandigheden en werd er niet goed voor haar gezorgd, ze werd wel weggehaald bij de moeder die ze kende en van wie ze hield.

‘Ze is heel loyaal en beschermend naar haar moeder,’ vervolgde Jill, ‘en ze wil geen slecht woord over haar horen. Ze hebben allebei een enorme hekel aan hulpverleners. Melody doet waar ze zin in heeft en is in feite de baas.’ Ook dit was niet ongewoon voor een kind dat zichzelf moest zien te redden.

‘En de vader?’ vroeg ik. Kennis van de familieomstandigheden helpt als je pleegouder bent.

‘De ouders wonen niet bij elkaar. Het is niet duidelijk of Melody überhaupt contact met hem heeft. Hij gebruikt ook drugs. En beide ouders hebben een gevangenisstraf uitgezeten vanwege dealen.’ Ook dat had ik eerder gehoord. ‘Melody heeft vier oudere halfbroers en -zussen van verschillende vaders. Alle kinderen zijn jaren geleden al uit huis geplaatst en daarna geadopteerd.’

‘Waarom duurde het zo lang voordat Melody uit huis werd geplaatst?’ vroeg ik, terwijl ik het antwoord eigenlijk wel wist.

‘Haar moeder, Amanda, is erg goed in het ontlopen van onze mensen,’ zei Jill. ‘Ze verhuist regelmatig en doet niet open als er een hulpverlener voor de deur staat, of dan laat ze iemand zeggen dat ze daar niet wonen. De jeugdzorgmedewerker kon gisteren pas naar binnen omdat de hoofdingang open was. Het is een huis met meerdere huurders en zij hebben een kamer in het souterrain. De kamer was ijskoud en Melody en haar moeder zaten met hun jas aan in bed televisie te kijken.’

‘Goeie hemel,’ verzuchtte ik.

‘Amanda bekostigt haar drugsverslaving met prostitutie. Als ze haar klanten heeft meegenomen naar hun appartement, heeft Melody haar moeder misschien wel met die mannen samen gezien, en misschien is ze zelf wel seksueel misbruikt. Let alsjeblieft goed op of ze daar opmerkingen over maakt. O ja, en ze heeft neten.’ Dat was niet ongewoon voor kinderen die uit huis werden geplaatst.

‘Moet ik ervan uitgaan dat Melody niet meer terug naar huis gaat?’

‘Dat is inderdaad niet waarschijnlijk. Jeugdzorg wil pleegoudervoogdij aanvragen, dus blijft ze in de pleegzorg.’ En hoe verdrietig dit ook was, er was eigenlijk geen alternatief. Het was te vroeg om nu al te weten of Melody een kans had om geadopteerd te worden, maar met haar acht jaar en haar gedragsproblemen was dat niet waarschijnlijk.

‘Nou, Cathy,’ rondde Jill het gesprek af, ‘dat is het eigenlijk wel. Neave, de jeugdzorgmedewerker, belt je zodra ze de rechtbank uit komt en dan gaat zij met een collega en een politieagent Melody thuis ophalen en komen ze samen naar jou toe. Ik probeer op tijd bij jou te zijn.’

‘Fijn, bedankt.’ Bij de plaatsing van een kind ondersteunde Jill mij als pleegzorgbegeleider en zorgde ze ervoor dat ik alle nood-

zakelijk informatie had en dat de juiste papieren voor uithuisplaatsing waren getekend.

‘Dan zie ik je straks,’ zei ze, en we namen afscheid.

Het was het bekende deprimerende verhaal en ik had het al heel vaak gehoord bij een uithuisplaatsing. Maar het bleek dat ik er deze keer volledig naast zat. Er zat een andere kant aan Melody’s verhaal, die niemand op dat moment nog kende.

2

Veilig en gelukkig

Zelfs na al die jaren als pleegouder ben ik nog steeds nerveus als er een nieuw kind bij me komt; ik vraag me af of hij of zij ons wel aardig vindt en wat ik kan doen om te helpen. En in dit geval kwam daar het driftige en onhandelbare gedrag van Melody nog bij. Maar tegen lunchtijd had ik haar slaapkamer nog een keer gecontroleerd, alle gemeenschappelijke ruimten in het huis schoongemaakt, gestofzuigd en opgeruimd (misschien zou ik daar de komende tijd geen kans meer voor hebben), en daarna probeerde ik me te concentreren op het administratieve werk dat ik als parttimer grotendeels vanuit huis deed. Als alleenstaande ouder – mijn man was er jaren geleden met een ander vandoor gegaan – kon ik met mijn administratieve werk en de kleine toelage die ik voor de pleegzorg kreeg de eindjes net aan elkaar knopen. Ik zou sowieso pleegouder zijn geworden, ook zonder financiële vergoeding. Ik vond het geweldig werk en het was een manier van leven geworden.

Mijn drie kinderen – Adrian van zestien, Lucy van veertien en Paula van twaalf – waren op school, dus was het een verrassing voor hen als ze straks thuiskwamen en Melody er al was, hoewel ook weer niet zo'n grote verrassing. Adrian en Paula waren opgegroeid met pleegkinderen en wisten dat er altijd plotseling een kind bij ons kon komen wonen. Lucy was zelf pleegkind

geweest totdat ik haar had geadopteerd, dus zij wist maar al te goed hoe het systeem werkte. (Lucy's verhaal heb ik beschreven in *Mama gezocht*.)

Ik lunchte met een paar boterhammen en werkte door tot bijna twee uur, toen de bel ging die Melody's komst aankondigde. Ik liet het papierwerk in de woonkamer op tafel liggen en voelde dat mijn hart iets sneller ging kloppen toen ik naar de voordeur liep. Voor de deur stond Melody, geflankeerd door twee jeugdzorgmedewerkers: een vrouw, Neave naar ik aannam, en een man, waardoor het leek alsof ze haar escorteerden.

'Hallo, jij bent zeker Melody,' zei ik glimlachend. 'Kom binnen. Ik ben Cathy.'

Melody keek me dreigend aan en verroerde zich niet. 'Dit is de pleegouder over wie ik je heb verteld,' zei Neave, en ze legde een hand op Melody's arm, alsof ze haar wilde aanmoedigen om naar binnen te gaan.

'Raak me niet aan!' snauwde Melody, en ze schudde de hand boos van zich af, maar ze liep wel naar binnen.

'Ik ben Neave, en dit is mijn collega Jim,' zei Neave, toen ze ook binnenkwamen.

Jim gaf me een hand. Ik schatte dat ze beiden begin veertig waren en beiden waren netjes gekleed in gedekte kleuren, omdat ze rechtstreeks van de rechtbank hiernaartoe waren gekomen.

'Zal ik jullie jassen aannemen?' vroeg ik, maar Neave was al halverwege de gang, op zoek naar de kamer waar we zouden gaan zitten. 'Recht voor je!' riep ik. Jim deed zijn jas uit en daarna ook zijn schoenen, die hij naast de onze in de rij onder de kapstok zette.

'Wil jij je jas en schoenen ook uit doen?' vroeg ik aan Melody, die nog steeds naast ons stond; ze was Neave niet naar de woonkamer gevolgd. Ze keek me aan alsof ze water zag branden, want waarschijnlijk had ze nog nooit haar jas en schoenen meteen bij

binnenkomst uitgedaan. ‘Dat doen wij altijd,’ voegde ik eraan toe.

Melody was van een gemiddelde lengte en gewicht, maar haar huid was bleek en groezelig. Ze had donkere kringen onder haar ogen door slaapgebrek en haar bruine, schouderlange haar was ongewassen en zat vol klitten. Ik wist al dat ze neten had, maar daar zou ik me later wel druk om maken. Haar anorak was vies en had een kapotte rits, en door een grote scheur in de mouw was de witte voering zichtbaar. Onder haar jack droeg ze een trui vol vieze vlekken en een minirokje. Die rok en de sokjes die ze droeg waren eerder geschikt voor de zomer dan voor de winter; ze moest ijskoude benen hebben, en in de smerige plastic sneakers zaten gaten waar haar tenen doorheen staken. Het was niet de eerste keer sinds ik pleegouder was dat ik overvallen werd door een enorm gevoel van neerslachtigheid omdat in onze toch redelijk welvarende maatschappij een kind er zo bij kon lopen.

‘Doe je je jas en schoenen ook uit?’ vroeg Jim.

‘Nee!’ zei Melody, en ze liep de gang in.

‘Dan weten we dat ook weer,’ zei ik zachtjes tegen Jim. Hij glimlachte. Pleegouders en jeugdzorgmedewerkers moeten zorgen dat ze hun gevoel voor humor niet verliezen om de ellende en het verdriet die we dagelijks zien te kunnen verdragen. Ik zou Melody de manier waarop we de dingen hier deden gaandeweg wel leren.

‘Willen jullie iets drinken?’ vroeg ik, toen Jim en ik de woonkamer in kwamen.

‘Koffie, graag,’ zei Neave vanaf de bank. ‘Met melk, geen suiker.’

‘Voor mij ook graag, als het niet te veel moeite is,’ zei Jim.

‘En wat wil jij?’ vroeg ik Melody, die naast Neave was gaan zitten.

‘Ik wil niks van jou hebben,’ zei ze met een norse blik.

‘Oké, straks misschien wel. Daar staan spelletjes die je misschien wel leuk vindt,’ zei ik, wijzend naar de doos met spelletjes die voor haar leeftijd geschikt waren en die ik al had klaargezet. ‘En daar op de boekenplank staan de kinderboeken.’

‘Ik kijk niet,’ zei ze. Ze sloeg demonstratief haar armen voor haar borst over elkaar en keek boos naar Neave. ‘Ik wil naar huis. Je moet me nú terugbrengen!’

‘Je weet dat dat niet kan,’ zei Neave. ‘Ik heb je onderweg in de auto uitgelegd wat er aan de hand is.’

‘Het maakt me niet uit wat je hebt gezegd. Jij mag dat niet beslissen. Ik mag het zeggen en ik wil naar huis!’

‘Dat kan echt niet,’ zei Neave effen. ‘Jij blijft bij Cathy en haar gezin, en ze gaat heel goed voor je zorgen. Jullie gaan allerlei leuke dingen doen en binnenkort zie je je moeder weer.’

‘Ik wil nu naar mama toe!’ zei Melody. Ze was nu echt boos, en even dacht ik dat ze Neave een klap zou geven. Dat dacht Neave ook, want ze schoof snel een eindje op. ‘Mama heeft me nodig!’ zei Melody, nu iets minder agressief. Veel kinderen die uit huis worden geplaatst denken dat hun ouders zich zonder hen niet kunnen redden, en een deel van mijn werk is die misplaatste verantwoordelijkheid die ze thuis hadden bij hen weg te nemen en ze te helpen weer kind te zijn.

Ik ging naar de keuken om koffie te zetten, maar toen ging de bel. ‘Dat zal Jill zijn,’ zei ik, en ik liep ernaartoe om de deur open te doen.

‘Sorry dat ik zo laat ben,’ zei Jill. ‘Ik kom rechtstreeks van de plaatsing van een ander kind. Zijn ze er al?’

‘Ja, ze zijn net binnen. Ze zitten in de woonkamer. Ik ga koffiezetten. Wil jij ook?’

‘Ja, graag,’ zei ze dankbaar. ‘Heb je ook nog een koekje of zo? Ik heb geen tijd gehad om te lunchen.’

‘Zal ik anders een boterham voor je maken?’ bood ik aan.

‘Nee, hoor, een koekje is prima.’

Jill ging naar de woonkamer en stelde zichzelf voor, terwijl ik koffie ging zetten. Ik hoorde Jill op een geruststellende toon tegen Melody praten. Jill zei dat ze bij mij gelukkig zou zijn, dat ik voor haar zou gaan zorgen en dat ze zich nergens zorgen over hoefde te maken. Jill was een zeer ervaren pleegzorgbegeleider en ik hechtte veel waarde aan haar inbreng, steun en advies.

Ik ging met een blad met daarop koffie en een schaal koekjes naar de woonkamer en zette dat op de salontafel. ‘Wil je echt niets drinken?’ vroeg ik aan Melody, terwijl ik de mokken met koffie ronddeelde.

‘Nee, maar ik wil wel een koekje.’ Ze stond op, graaide een handvol koekjes van de schaal en ging weer op de bank zitten om ze op te eten.

‘Heb je honger?’ vroeg Neave haar. De koekjes verdwenen als sneeuw voor de zon.

‘Nee,’ snauwde ze.

‘Als we hiermee klaar zijn, zal ik haar iets te eten geven zodat ze het tot het avondeten kan uitzingen,’ zei ik om Neave gerust te stellen.

Ik presenteerde de volwassenen ook een koekje en zette de lege schaal op het dienblad. Toen iedereen van zijn koffie en koekje genoot, was het even stil. Het leek erop dat Jill niet de enige was die geen tijd had gehad om te lunchen. Neave zette haar halflege mok op de salontafel en uit haar tas haalde ze een pak papier tevoorschijn. Als een kind uit huis wordt geplaatst, moeten er allerlei papieren worden ingevuld, en Neave gaf Jill en mij ieder een stel formulieren waarop de belangrijkste gegevens over het kind dat aan mij werd toevertrouwd stonden vermeld. En terwijl Neave haar koffie opdronk, begon ik de papieren door te nemen, net als Jill. Veel van de informatie wist ik al via Jill. Melody’s volledige naam werd er bijvoorbeeld op vermeld, haar meest recente woonadres, haar geboortedatum en de namen van haar ouders, en in de ruimte waar andere familieleden

konden worden vermeld stond: *vier halfbroers en -zussen, allemaal geadopteerd*, maar geen namen. Bij Melody's etniciteit stond *blank Brits* en bij haar moedertaal stond *Engels*. Bij de ruimte voor religie stond *geen* en bij haar wettelijke status stond *voorlopige ondertoezichtstelling*. Ze had geen speciaal dieet en voor zover bekend geen allergieën. De naam en het adres van haar school waren vermeld met het commentaar dat ze er pas sinds september stond ingeschreven. Het was nu januari, dus zat ze daar nu vier maanden op school.

'Is Melody een paar maanden geleden dus nog van school veranderd?' vroeg ik aan Neave.

'Ja, tegelijk met de laatste verhuizing. Ze is al vaak van school veranderd, met daartussenin lange perioden dat ze helemaal niet naar school ging. Nu ze in een pleeggezin gaat wonen, zal dat voor meer stabiliteit gaan zorgen. Ze loopt erg achter op school.'

'Ik haat school. Ik ga er niet naartoe!' zei Melody met een vastbesloten uitdrukking op haar gezicht.

'Ieder kind moet naar school,' zei Jill vriendelijk.

'Ik niet!' snauwde Melody.

'Jij ook, liefje,' zei ik. 'Alle kinderen die hier wonen gaan naar school en morgen gaan we voor jou een mooi nieuw schooluniform kopen.' Geen omkoping, alleen een aansporing.

'Ik wilde het nog over haar kleding hebben,' zei Neave. 'Ik ben bang dat de kleren die ze nu draagt alles is wat ze heeft. Haar moeder zei dat ze nog andere kleren heeft, maar dat die nog gewassen moeten worden.'

'Geen probleem,' zei ik. 'We gebruiken gewoon mijn noodvoorraadje totdat we nieuwe kleren voor haar gaan kopen. Meestal kun je op school een uniform kopen, dus dat kunnen we meteen morgenochtend al regelen.'

'Nou, dat is leuk toch?' zei Jill bemoedigend, terwijl ze zich naar Melody wendde. 'Een hele stapel nieuwe kleren.'

Melody wierp haar een boze blik toe, maar minder boos dan in het begin. Alle kinderen houden van nieuwe dingen, vooral als ze die nooit eerder hebben gehad.

Jill en ik richtten ons weer op de formulieren. De volgende alinea ging over speciale onderwijsbehoeften. In de bijbehorende ruimte stond vermeld: *Melody heeft extra ondersteuning in de klas nodig*. Daarna volgde de vraag of het kind gedragsproblemen had en daarbij stond vermeld dat Melody gedragsproblemen en woede-uitbarstingen had. In het volgende kader over de omgangsregeling stond niets.

‘Is er een omgangsregeling?’ vroeg Jill.

‘Die informatie krijg je als ik met de mensen in het omgangscentrum heb gesproken. Ze moeten de beschikbare tijden nog doorgeven,’ zei Neave. ‘In het omgangscentrum mag Melody onder toezicht contact hebben met haar moeder, ik verwacht op maandag, woensdag en vrijdag van vier tot half zes. Kun jij haar dan halen en brengen?’ vroeg Neave aan mij. Van pleegouders wordt verwacht dat ze kinderen naar het omgangscentrum, school en alle andere eventuele afspraken halen en brengen.

‘Ja,’ zei ik, en ik maakte een aantekening van de dagen en tijden in mijn agenda.

‘Ik wil nú naar mama toe!’ zei Melody toen ze de koekjes op had.

‘Je komt net bij haar vandaan,’ zei Neave, ‘en je ziet haar morgen al weer, dan is het woensdag.’

‘Dat duurt niet lang meer,’ deed Jill een positieve duit in het zakje.

‘Ik wil naar mama, naar huis!’

‘In het omgangscentrum is het bijna net als thuis,’ zei ik. ‘Er zijn fijne banken om op te zitten en heel veel spelletjes om te spelen. Ik heb er vaker kinderen naartoe gebracht en ze hebben het er altijd leuk.’

Melody wierp me een vernietigende blik toe en ik richtte mijn aandacht weer op de papieren, net als Jill.

‘Is er contact met haar halfbroers en -zussen?’ vroeg Jill aan Neave.

‘Nee, geen contact.’

‘En het plan is langdurige pleegzorg?’ vroeg Jill.

‘Dat klopt,’ zei Neave.

We hadden alle vragen en opmerkingen gelezen en ik stopte mijn exemplaar in mijn pleegzorgmap.

‘Ik moet ook nog een voortgangsgesprek regelen met Melody,’ zei Neave. ‘Zodra ik alle informatie heb, laat ik je dat weten.’ Het is de gewoonte dat er regelmatig gesprekken worden gevoerd met de pleegkinderen zelf om er zeker van te zijn dat alles goed verloopt. Het eerste gesprek wordt meestal binnen vier weken na de uithuisplaatsing gehouden.

Toscha, onze hoogbejaarde, gedweeë, lieve kat kwam van achter de bank tevoorschijn drentelen, waar ze naast de radiator had liggen slapen.

‘Een kat!’ riep Melody vol afschuw uit.

‘Hou je niet van poezen?’ vroeg Jim.

‘Nee, ik vind het vieze beesten. Ze hebben vlooiën en die bijten.’ Ze begon aan haar benen te krabben en ik zag dat ze een heleboel oude insectenbeten had.

‘Toscha heeft geen vlooiën,’ zei ik.

‘Mama zegt dat alle katten vlooiën hebben.’

‘Ik behandel Toscha met druppeltjes zodat ze geen vlooiën krijgt,’ legde ik uit.

‘Hebben jullie thuis poezen?’ vroeg Jill.

‘Ze komen binnen als we de deur opendoen.’

‘Bij de ingang van het huis en in de centrale hal lopen altijd een heleboel zwerfkatten,’ zei Neave. ‘Ik denk niet dat die tegen vlooiën worden behandeld.’

‘Probeer maar niet te krabben,’ zei ik. ‘Dat maakt het alleen

maar erger. Als je vanavond in bad bent geweest, zal ik er wat verzachtende lotion op smeren.'

'Ik ga niet in bad,' zei Melody gedecideerd. 'Dat is te koud.' Ik had hetzelfde gehoord van andere kinderen die bij mij waren geplaatst; ze hadden allemaal in huizen gewoond waar geen geld was voor centrale verwarming en warm water.

'Hier is het warm,' stelde ik haar gerust. 'In de winter staat de centrale verwarming altijd aan en er is meer dan genoeg warm water.'

Melody keek me verbouwereerd aan.

'In het begin zal het allemaal een beetje vreemd zijn,' zei Jill, 'maar Cathy gaat heel goed voor je zorgen. Als je iets nodig hebt of iets wilt vragen, kun je altijd bij haar of een van haar kinderen terecht. Die zul je straks ontmoeten.' Jill wist net als ik dat Melody zich ondanks al haar bravoure behoorlijk bang en onzeker zou voelen, als achtjarige en zonder haar moeder.

'Zullen we nu het huis gaan bekijken?' vroeg Neave aan Jim. 'Daarna moeten we echt weer terug naar kantoor.'

Het is gebruikelijk dat de pleegouder de jeugdzorgmedewerker en het kind vlak na aankomst het huis laat zien, dus stonden we allemaal op. Ik begon met de kamer waar we waren, die uitzicht had op de tuin. 'Kijk, we hebben een paar schommels achter in de tuin,' zei ik tegen Melody. 'En in de schuur staan fietsen en andere dingen om mee te spelen. Als het mooi weer is, kun je lekker buitenspelen.'

'En er zijn ook een paar parken in de buurt,' zei Jill tegen haar. 'Cathy gaat met haar pleegkinderen altijd naar het park en naar andere leuke plaatsen, bijvoorbeeld een dierentuin en een speelparadijs.'

Melody keek ons wezenloos aan. Ik glimlachte haar geruststellend toe en ging het gezelschap voor naar de keuken annex eetkamer. 'Hier eten we altijd,' zei ik, en ik wees naar de tafel. Ik zag dat Melody Toscha, die achter ons aan was gelopen naar de

keuken en bij haar lege etensbakje was gaan staan, nauwlettend in de gaten hield. ‘Het is nog geen etenstijd voor haar,’ zei ik tegen Melody om haar gerust te stellen.

‘Poezen hebben altijd honger,’ voegde Jim eraan toe.

Melody wierp Toscha een achterdochtige blik toe en krabde toen nog een keer demonstratief aan haar been. ‘Eerlijk, lieverd, ze heeft echt geen vlooiën,’ zei ik. Daarna ging ik hun voor door de gang naar de voorkamer. ‘Dit is de rustige kamer, voor als iemand alleen wil zijn,’ legde ik uit. Er stonden een computer, een geluidsinstallatie, een boekenkast vol boeken, een kast met een la die op slot kon en waarin ik belangrijke documenten bewaarde, en een kleine tafel met vier stoelen. De kamer werd soms gebruikt om huiswerk te maken en te studeren, of als iemand even behoefte had aan ruimte voor zichzelf.

‘Bedankt,’ zei Neave en we liepen de kamer weer uit.

We gingen naar boven, waar ik voorstelde om eerst naar Melody’s kamer te gaan. ‘Dat is mijn kamer niet,’ zei ze nors.

‘Je zult het er vast leuker vinden als je eigen spulletjes ook hier zijn,’ zei ik, terwijl we naar binnen gingen. Dat zei ik tegen alle kinderen als ik ze hun kamer liet zien, want de kamer was dan wel schoon en netjes, met een kledingkast, planken aan de muur, een ladekastje en frisgewassen beddengoed, maar de persoonlijke spullen, waardoor een kamer bewoond en huiselijk aanvoelt, ontbraken nog. Plotseling besepte ik mijn fout. Melody had helemaal niets meegebracht. ‘Stuurt haar moeder nog wel wat van haar spullen na?’ vroeg ik aan Neave en Jim.

‘Er is niet veel,’ antwoordde Neave. ‘Ze zijn zo vaak verhuisd dat de spullen die ze hadden onderweg zijn weggegooid of zijn achtergelaten. Ik zal het morgen aan Amanda vragen.’

‘Heb je thuis een speciale pop of beer die je graag hier zou willen hebben?’ vroeg Jill aan Melody. Knuffels en dingen waar een kind dol op is, kunnen helpen om zich eerder thuis te voelen. De meeste kinderen hebben minstens één stuk lievelings-

speelgoed, maar Melody haalde haar schouders op.

‘Misschien speelgoed dat je meeneemt naar bed?’ zei ik.

‘Ik ga altijd samen met mama naar bed,’ zei ze. Het feit dat Melody geen speciaal speelgoed had, was nog een indicatie dat het leven met haar moeder erg minimaal was geweest. ‘Ik heb een bal,’ voegde ze er na een tijdje aan toe.

‘Wil je dat ik je moeder ernaar vraag?’ vroeg Neave.

‘Ik weet niet waar hij is,’ zei ze ongeïnteresseerd, dus veranderde ik van tactiek.

‘Als we in het weekend gaan winkelen, mag je ook een paar posters uitzoeken om in je kamer op te hangen,’ zei ik opgewekt. ‘En ik weet zeker dat ik hier nog wel ergens een teddybeer heb liggen, als je graag gezelschap wilt hebben.’ Ik heb er altijd een paar achter de hand.

‘Maakt me niet uit,’ zei ze, wat ik maar als een ja opvatte.

Ik liet hun de wc en de badkamer zien en toonde ze daarna de slaapkamers van mijn eigen kinderen, waarbij ik zei dat alle slaapkamers, ook die van Melody, privéterrein waren, en dat we nooit ongevraagd bij elkaar naar binnen liepen en we altijd eerst aanklopten.

‘Zo gaat dat in heel veel gezinnen,’ zei Jill tegen Melody, die nogal in verwarring leek. Omdat ze het grootste deel van haar leven met haar moeder in één kamer had gewoond in een huis met meerdere bewoners, was dit waarschijnlijk allemaal nieuw voor haar.

Tot slot deed ik de deur van mijn eigen slaapkamer open, zodat ze naar binnen konden kijken. ‘Hier slaap ik,’ zei ik tegen Melody. ‘Als je me ’s nachts nodig hebt, hoef je alleen maar te roepen en dan kom ik.’

‘Laat je een nachtlampje aan op de overloop?’ vroeg Neave.

‘Ja, en de lamp in Melody’s slaapkamer heeft een dimmer, die kunnen we laag zetten als ze ’s nachts graag het licht wil laten branden.’

We gingen weer naar beneden, waar Neave zei dat ze Melody's moeder zou vragen om de dag erna de kleren en het eventuele speelgoed mee te nemen naar het omgangscentrum, waar ze ze aan mij kon geven. Daarna namen Jim en zij afscheid en liet ik hen uit. Jill bleef nog vijf minuten om er zeker van te zijn dat Melody zich iets meer op haar gemak voelde en vertrok toen ook. Zodra de voordeur achter haar was dichtgevallen zei Melody: 'Wanneer mag ik naar huis?'

'Wat heeft Neave tegen je gezegd?' vroeg ik vriendelijk.

'Dat ik een tijdje bij jou moet wonen.'

'Precies. Probeer je geen zorgen te maken. Morgen zie je je moeder al weer, en woensdag en vrijdag ook. En daarna elke maandag, woensdag en vrijdag. Dat is drie keer per week.' Maar wat Neave Melody in dit stadium niet zou hebben verteld, en dat was ik ook niet van plan, was dat het contact geleidelijk aan steeds minder zou worden, omdat Melody waarschijnlijk langdurige pleegzorg nodig zou hebben. Als de definitieve gerechtelijke uitspraak zou worden gedaan aan het eind van het jaar en de rechter het zorgplan van jeugdzorg zou goedkeuren, zou Melody haar moeder waarschijnlijk maar enkele keren per jaar een paar uur zien. Hoe verdrietig dat ook was, het zorgde er wel voor dat het kind de mogelijkheid kreeg een band op te bouwen met de pleegouder en kans maakte op een beter leven in de toekomst. Ik moet er wel bij zeggen dat kinderen, als ze eenmaal achttien zijn, heel vaak terugkeren naar hun biologische familie; niet altijd, maar wel vaak.

'Ik wil naar huis. Mama heeft me nodig,' zei Melody.

'Ik begrijp het wel, maar probeer je geen zorgen te maken. Je moeder is volwassen en kan prima voor zichzelf zorgen, en Neave houdt een oogje in het zeil of het wel goed met haar gaat.'

'Nee, dat doet ze niet,' zei Melody.

Je moet haar zien bezig te houden, zei ik tegen mezelf. 'Adrian, Lucy en Paula komen over een half uur thuis van school.'

Daarna hebben we nog wel tijd om je haar te behandelen en je in bad te stoppen, voordat ik met het avondeten ga beginnen.’

‘Mijn haar behandelen?’ vroeg ze.

‘Ja, met luizenshampoo.’ Ik heb altijd een fles in het badkamerkastje staan, want veel kinderen die uit huis worden geplaatst hebben hoofdluis.

‘Hoe weet jij dat ik neten heb?’ vroeg Melody, blijkbaar verast dat ik dat wist. ‘Mama zei dat niemand erachter zou komen als ik niet zou krabben.’

‘Iemand van jeugdzorg heeft me dat verteld,’ zei ik. ‘Het is vast heel vervelend voor je.’

‘Dat is het verdomme zeker,’ zei ze, en vervolgens stak ze beide handen in haar haar vol klitten en roste flink over haar hoofdhuid. ‘Ah, dat is beter!’ zei ze met een opgeluchte zucht.

‘Fijn, maar we gebruiken hier geen grove taal. Kom, dan gaan we je haar met luizenshampoo behandelen, dan hoef je niet meer te krabben.’

‘Is geen grove taal ook een van jouw regels?’ vroeg ze, toen ze achter me aan de trap op liep. ‘Zoals op de slaapkamerdeur kloppen?’

‘Ja, dat kun je wel zo zeggen.’

‘Hebben jullie hier veel regels?’

‘Nee, een paar, zodat iedereen veilig en gelukkig is.’

‘Ik zal het tegen mama zeggen. Mama heeft regels nodig, dan ben ik bij haar ook veilig en gelukkig en dan kan ik weer naar haar terug.’

Ik glimlachte verdrietig, want daarvoor was het natuurlijk al te laat. Amanda had haar kansen verspeeld en Melody zou niet meer bij haar terugkeren.

3

Mama heeft me nodig

‘Ik ruik luizenshampoo!’ riep mijn dochter Lucy vanuit de gang toen ze via de voordeur was binnengekomen.

‘We zijn hier!’ riep ik. Ik stond in de keuken groenten schoon te maken voor het avondeten en Melody zat aan de keukentafel te kleuren terwijl de luizenshampoo zijn werk deed. Ze was in bad geweest – voor het eerst in maanden, zei ze tegen mij – en ze had nu de schone kleren aan die ik altijd op reserve had. De shampoo stonk verschrikkelijk en moest een uur inwerken, maar ik wist van de keren dat ik het bij andere kinderen had gebruikt dat hij heel goed werkte.

‘Dit is Melody,’ zei ik tegen Lucy.

‘Hoi, alles goed? Je moet niet zo chagrijnig kijken, je zult het hier prima naar je zin hebben.’ Omdat Lucy als kind zelf verwaarloosd was geweest voordat ze bij mij kwam wonen als pleegkind, had ze een speciale manier van omgaan met de kinderen die hier werden geplaatst. Ze ging heel relaxed met hen om en de kinderen hechtten zich vaak eerder aan Lucy dan aan mij.

‘Ik ben niet chagrijnig,’ zei Melody. ‘Ik vind alleen dit spul in mijn haar zo vies. Mama gebruikte dat nooit.’

‘Daarom heb je ook luizen. Met dat spul gaan die kleine rotzakken allemaal dood.’

‘Lucy,’ zei ik vermanend, ‘ik heb net tegen Melody gezegd dat we hier geen grove taal gebruiken.’

‘Oeps,’ zei Lucy, en ze sloeg met een theatraal gebaar haar hand voor haar mond. ‘Sorry.’ Ik zag Melody voor het eerst glimlachen. Lucy liep naar Melody toe, bewonderde Melody’s kleurplaat en zei: ‘Mooi, hoor.’ En daarna tegen mij: ‘Ik ga nu eerst naar mijn kamer, mam.’

‘Prima, schat. Ging het goed op school?’

‘Ja, hoor.’

‘Ik wil met jou mee,’ zei Melody, die Lucy’s gezelschap duidelijk veel interessanter vond dan het mijne.

‘Pas als je die shampoo uit je haar hebt, anders gaat mijn kamer stinken.’

Ik keek naar de klok. ‘Nog maar een kwartiertje,’ zei ik.

‘Dat is niet eerlijk,’ mopperde Melody. ‘Ik wil nu met jou mee.’

‘Ik voel me gevleid,’ zei Lucy, ‘maar je mag pas komen als je haar is gewassen. Tot straks.’ Ze glimlachte naar Melody en vertrok.

Als ik eraan terugdenk hoe Lucy was toen ze hier kwam, ben ik ontzettend trots op wat ze allemaal heeft bereikt. Ik ben natuurlijk ook trots op Adrian en Paula, maar Lucy had een ongelofelijk slechte start en het had gemakkelijk verkeerd met haar kunnen aflopen. Ze moest een grote achterstand wegwerken, maar ze liet zich niet tegenhouden door haar verleden. Haar zelfvertrouwen is enorm toegenomen, ze is gelukkig, heeft een fijne vriendengroep, eet goed en doet het prima op school. Ik had niet meer van haar kunnen houden als ik haar biologische moeder was geweest, en ik heb het geluk dat ik drie fantastische kinderen heb en daarnaast ook nog pleegouder kan zijn.

Toen Paula thuiskwam was Lucy nog maar net naar boven verdwenen. Paula had een heel ander karakter dan Lucy; ze was rustiger en stiller, en maakte zich snel zorgen om dingen.

‘Hoi, Paula,’ riep ik. ‘Kom eerst even kennis maken met Melody.’

‘Hallo,’ zei Paula, toen ze binnenkwam.

‘Ben jij Lucy’s zus?’ vroeg Melody.

‘Ja.’

‘Heb je nog meer zusjes?’

‘Nee.’ Paula glimlachte.

‘En, een fijne dag gehad?’ vroeg ik, zoals ik altijd aan mijn kinderen vraag als ze thuiskomen.

‘Ja, maar ik heb hartstikke veel huiswerk. Ik ga er meteen aan beginnen.’

‘Prima, schat. Ik ben hier bijna klaar en daarna ga ik Melody’s haar wassen. We eten tegen een uur of zes.’

Paula schonk een glas water voor zichzelf in, glimlachte even naar Melody en vertrok.

‘Waar gaat ze naartoe?’ vroeg Melody.

‘Ze gaat naar de woonkamer en begint vast met haar huiswerk.’

‘Mag ik naar haar toe?’

‘Nee, ze moet zich kunnen concentreren. We eten straks allemaal samen, dan zie je haar weer.’ Ik zette de kipschotel in de oven. ‘Zullen we nu je haar wassen? Dan kun je daarna naar Lucy.’

Melody maakte geen bezwaar, waarschijnlijk omdat ze wist dat ze alleen met gewassen haren naar Lucy mocht. We gingen naar de badkamer, waar ik haar haar grondig waste. Terwijl ik het uitspoelde, hoorde ik mijn zoon Adrian thuiskomen. ‘Hoi, mam!’ riep hij vanuit de gang. Hij was nu zestien en ruim een meter tachtig lang, maar hij zou natuurlijk altijd mijn kleine jongen blijven.

‘Ik ben in de badkamer, Melody’s haar aan het wassen!’ riep ik naar beneden.

‘Oké. Ik zie haar straks wel.’ Ik hoorde dat hij naar de keuken ging. Als hij thuiskwam van school maakte hij voor zichzelf altijd iets te drinken en te eten om de tijd tot aan het avondeten te overbruggen.